

Запоріжжя

Основні дані

Засноване	1770
Статус міста	з 1806 року
Поділ міста	7 районів
Населення	781 600 (01.01.2009)
Площа	240 км ²
Густота населення	3291,66 осіб/км ²
Координати	47°50'16" пн. ш. 35°8'18" сх. д.
Водойма	Дніпро
Міста-побратими	Лінц (Австрія), Лахті (Фінляндія), Бельфор (Франція), Оберхаузен (Німеччина)
Відстань до Києва	444 км
День міста	14 жовтня

Місто Запоріжжя є одним з найбільших адміністративних, індустріальних і культурних центрів півдня [України](#). Воно розташоване на головній водотранспортній магістралі - річці [Дніпро](#), у місці її перетинання транспортно-комунікаційними коридорами, що з'єднують південь [України](#) з центром [Росії](#), [Донбас](#) із [Криворіжжям](#) і [Закарпаттям](#).

У відповідності до Зведеної схеми районного планування [України](#) Запоріжжя займає важливе місце в регіональній системі розселення і несе функції обласного, міжнародного і районного центрів, кожний з яких має свою зону міжселищного обслуговування.

Так, у зоні впливу Запоріжжя як обласного центра на території 2690 тис. га розташовано 14 міст, 23 селища міського типу, значна кількість сіл і проживає понад 2 млн. чоловік.

Очолювана Запоріжжям міжрайонна система розселення (приміська зона), вирізняється високим рівнем виробничо-господарського освоєння території, високою цінністю сільськогосподарських земель і природного середовища.

Особливістю міста Запоріжжя є те, що в ньому зосереджено близько 65% продуктивних потужностей області і близько 43% населення області.

Історія

Запоріжжя вже було центром у часи [Середньостогівської культури](#) з поселенням на північно-східному кутку Хортиці і фортецею на [острові Байди](#).

У 10 сторіччі у часи Київської Русі за князювання [Ігоря](#) і візантійського імператора [Костянтина VII Багрянородного](#) тут вже був Крайський перевіз в районі острова [Хортиця](#) (острів Святого Григорія). Ще на картах 18 сторіччя Кічкаський перевіз (з тюркської “кічкас” – перевіз) називається Велика Татарська Переправа. В південній околиці Хортиці існував перевіз і місто [Протолча](#), між гирлами річок [Мокра Московка](#) і [Нижня Хортиця](#) діяв [Дніпровий бід](#).

На Хортиці були поселення [бродників](#) (Протолча). Тут в районі острова Хортиця у 1103 році отримали переломну перемогу над [половцями](#) руські князі [Святополк Київський](#) і [Володимир](#). Тут на острові [Мала Хортиця](#) побудував свій замок у 16 сторіччі на перешкоду запорожцям князь [Вишневецький](#).

Місцевість міста входила до [Запорожжя](#) - краю вольностей [запорозьких](#) козаків. У 1734-75 роках лівобережжя входило до Самарської паланки і правобережжя - до Кодацької паланки.

[1770](#) року на місці сучасного Запоріжжя була закладена [Олександрівська фортеця](#) Дніпровської лінії, що у [1806](#) році перетворилася на місто Олександрівськ. [1921](#) року Олександрівськ був перейменований на Запоріжжя.

Разом з тим, на місці сучасного Запоріжжя існувало давнє козацьке поселення [Вознесенівка](#) та ціла низка німецьких менонітських колоній ([Кічкас-Ейнлаге](#), [Хортиця-Розенталь](#) тощо).

Географія

Площа міста Запоріжжя складає 33099 га. Показник території на 1000 жителів - 39 га, що приблизно збігається з такими ж показниками по містах [України](#) (40 га) і міста такого ж рівня - [Дніпропетровська](#) (33 га).

Більше 4 тис. га зайняті водними просторами (12,8%), порядку 8 тис. га займають промислові, комунально-складські об'єкти, спецтериторії, 17,6% міських земель використовується в сільському господарстві. Вільні міські землі, що складають 1,6% від усієї території міста Запоріжжя, роздроблені і дисперсно розташовані в плані міста.

Забудова міста представлена компактною відкритою структурою і розташована на обох берегах р. Дніпро. Лівобережна частина - лінійна і дуже неоднорідна по функціональному зонуванню. Селітебні території, що розчленовуються транспортними і комунікаційними коридорами, витягнуті уздовж берегів і безпосередньо примикають до промислових територій. У результаті значна частина житлової забудови (до 70%) знаходиться в зонах впливу промислових підприємств.

Правобережна частина міста більш компактна й однорідна по функціональному зонуванню. Промислові підприємства Хортицького промрайону, будучи більш "чистими" в екологічному плані виробництвами, не роблять негативного впливу на житлову забудову.

Місто розділене на сім адміністративних [районів](#): [Жовтневий](#), [Заводський](#), [Комунарський](#), [Ленінський](#), [Орджонікідзевський](#), [Хортицький](#), [Шевченківський](#).

Економіка

Запоріжжя - великий промисловий центр. Найбільші об'єкти та підприємства:

- [ДніпроГЕС](#) - перша в [Радянській Україні](#) (та [СРСР](#)) велика [гідроелектростанція](#)
- [Запорізький автомобілебудівний завод](#), що раніше виробляв автомобілі «[Запорожець](#)» й «[Таврія](#)», а зараз — «[Славута](#)», «[Opel](#)», Автобус «[I-VAN](#)»
- [Металургійний комплекс](#): заводи [Запоріжсталь](#), [Дніпроспецсталь](#), [Запорізький алюмінієвий комбінат](#), [Запорізький титано-магнієвий комбінат](#), [Запорізький завод феросплавів](#) тощо.

- ВАТ [Мотор-Січ](#) — Великий виробничий центр Українського авіаційного моторобудування.
- ДП ЗМКБ „Прогрес“ ім. академіка О. Г. Івченка - один з найбільших у СНД та світі проєктувальників авіаційних двигунів та енергетичних установок.
- [Запорізький трансформаторний завод](#), трансформатори якого встановлені у країнах Латинської Америки, Індії, Росії, тощо.
- ТОВ Завод під'ємно-транспортних машин — один з найбільших кранобудівних заводів України, що поставляє свою продукцію в країни східної й західної Європи, а також у країни Азії й Африки.
- Завод імені Войкова.

Культура

Театри	Музеї
Академічний музично-драматичний театр ім. Магара Муніципальний театр-лабораторія «VIE» Театр юного глядача Ляльковий театр Кінний театр	Запорізький обласний краєзнавчий музей Музей історії запорозького козацтва Запорізький обласний художній музей Музей історії зброї (приватний)

До складу філармонії входять академічний [симфонічний оркестр](#), козацький ансамбль пісні і танцю «Запорожці», камерний оркестр «Мініатюра», три концертні групи музично-тематичного лекторію, вокальний ансамбль «Водограй».

Наука

У місті Запоріжжі функціонують такі основні вищі навчальні заклади:

- [Запорізький національний університет](#)
- [Запорізький національний технічний університет](#)
- [Запорізький державний медичний університет](#)
- [Запорізька державна інженерна академія](#)

Клімат

Клімат - атлантично-континентальний, з вираженими в літній період посушливими суховійними явищами, що проявляються в окремі роки з особливою інтенсивністю. Літо тепле, звичайно починається в перших числах травня і продовжується до початку жовтня, охоплюючи період біля п'яти місяців. Зима помірно м'яка, часто спостерігається відсутність стійкого сніжного покриву. У середньому, висота сніжного покриву складає 14 см., найбільша - 35 см.

Середня річна температура + 9,0°C, середня температура в липні + 22,8°C, а в січні - 4,9°C.

За умовами забезпеченості вологою територія міста відноситься до посушливої зони. Середньорічна кількість опадів складає 443 мм, а випаровування з поверхні суходолу - 480 мм, з водної поверхні - 850 мм. При цьому влітку часто спостерігаються зливи, що сильно розмивають поверхню ґрунту.

Переважаючими напрямками вітру в теплий період є північний і північно-східний, у холодний період - північно-східний і східний. Середня швидкість вітру складає 3,8 м/сек, посилюючись до 4,2 м/сек на окраїнах міста. Максимальна швидкість вітру, до 28 м/сек, спостерігається один раз на 15-20 років.

Матеріал з Вікіпедії — вільної енциклопедії